

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2015. évi november hó 10. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az emberölés büntette miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 7.B.328/2014/52. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába a 2015. évi május hó 11. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámítja.

I n d o k o l á s

Az első fokon eljáró Pécsi Törvényszék a 7.B.328/2014/52. számú ítéletével vádlottat az 1978. évi IV. törvény 166.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntetében találta bűnösnek, ezért őt 13 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról, az előzetes fogvatartás beszámításáról, valamint az ügyben felmerült 1.243.375 forint bűnügyi költségről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség BF.224/2014/7/IV. számú átiratában, valamint a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az elsőfokú bíróság ítéletének súlyosítását, valamint a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának megjelölésére vonatkozó rendelkezés mellőzését indítványozta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlottfelmentésért, míg védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be jogorvoslatot. A védő a perorvoslat irányát a nyilvános ülésen akként módosította, hogy elsődlegesen a vádlott felmentésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott elsőfokú határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a büntetőeljárás szabályok betartásával folytatta le a bizonyítási eljárást, amelynek során felderítette és megvizsgálta a tényállás megállapításához szükséges bizonyítékokat. Ezek részletes, külön-külön és összességében történő, a logika szabályainak megfelelő értékelésével adott számot ténymegállapításairól, köztük a vádlottvédekezésének elvetéséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott, az a vádlott védekezésével szemben álló részében a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul. Az elsőfokú bíróság tehát indokolási kötelezettségének is messzemenően eleget tett.

A védelem az ítélet megalapozatlanságát célzó álláspontját elsődlegesen eljárási hibákra alapította. A védő és a vádlott a nyilvános ülés elhalasztására tett indítványt; a helyettes védő ezt a meghatalmazott védő távollétével, míg a vádlott azzal indokolta, hogy csupán 2015 szeptemberében kézbesítették részére a büntetés-végrehajtási intézetben a kért iratokat, és az intézet belső szabályai szerint rendkívül kevés időt tölthetett az iratok áttanulmányozásával. Így tehát a felkészülése érdekében kérte a nyilvános ülés elhalasztását, hogy beadványait szerkesztett formában nyújthassa be a bírósághoz.

A másodfokú bíróság az indítványokat elutasította. Az iratokból megnyugtatóan megállapítható, hogy a vádlott a nyomozás iratait teljes egészében papíralapon, míg az elsőfokú tárgyalás anyagát elektronikus úton (pendrive-on) megkapta.

A büntetés-végrehajtási intézet belső szabályai és a számítógép használat technikai korlátai nem jelentik a védelem korlátozását. Különösen arra figyelemmel, hogy az elsőfokú határozat kihirdetése - 2015. május 11. - és a másodfokú nyilvános ülés között fél év telt el.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a terhelt részéről a kézírással elkészített beadványok is teljes mértékben joghatályosak; nem feltétel, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodó terhelt szerkesztett szöveg formájában, kinyomtatva juttassa el indítványait, észrevételeit az eljáró bírósághoz.

A Kúria joggyakorlatot egységesítő BKv. 91. szám alatt közzétett iránymutatása szerint a Be.50.§-ának (1) bekezdés e) pontja szerint a védő kötelessége akadályoztatása esetén a helyettesítéséről gondoskodni, a vádlott nem ragaszkodhat meghatalmazott védőjének személyéhez. A vádlottvédője nem egy előre nem ismert, elháríthatatlan akadály felmerülése miatt nem tudott a hónapokkal korábban kitűzött nyilvános ülésen megjelenni, hanem - 14. sorszám alatti beadványának melléklete szerint - egy előre tervezett orvosi vizsgálatra hivatkozott.

Ugyanakkor helyettesítéséről megfelelő módon gondoskodott, fellebbezésének terjedelmes írásbeli indokolását korábban a másodfokú bíróságnak eljuttatta.

Így a nyilvános ülés kitűzött időben történő megtartása nem jelentheti a védekezéshez fűződő jogok megsértését.

A bizonyítékok értékelése kapcsán az alábbiakat emeli ki a másodfokú bíróság.

A védekezéshez fűződő egyik alapvető jog, hogy a védelem taktikája nem korlátozható. Így azt, hogy a vádlottaz eljárás során a vallomástételt megtagadta, nem lehet a terhére értékelni. Ez azonban azzal a következménnyel járt, hogy a terhelt lemondott a védekezésnek e módjáról. Ennek következményeire a büntetőügyben eljáró hatóságok (nyomozó hatóság, ügyész, bíróság) a terheltet az eljárás minden szakaszában figyelembe vették.

A Be.4.§ (1) bekezdése szerint a vád bizonyítása a vádlót, jelen esetben az ügyészt terheli. E szerint a vádiratban írt tényállást az ügyésznek kell a bizonyítási eljárás során bemutatott és bíróság által megvizsgált bizonyítékokkal alátámasztani. Abban az esetben, ha az ügyész által benyújtott bizonyítékok elégségesnek bizonyulnak a vádirati tényállás alátámasztásához, a védelem részéről a hallgatás taktikája hátrányt jelenthet a terheltre nézve; ekkor ugyanis a vádlott viseli a bizonyítottság következményeit, így megfosztja magát attól a lehetőségtől, hogy a vád által felvonultatott bizonyítékokkal szemben saját előadását, érveit, bizonyítékait a bíróság megismerje. A védelem érvelésével szemben a fentiek tehát nem azt jelentik, hogy a vádlott köteles ártatlanságát bizonyítani, a vádat megdönteni vagy azt cáfolni. Jelen ügyben a vádlottés védője - a passzív perbeli magatartást választva - egyszerűen nem tárt a bíróság elé olyan érveket vagy bizonyítékokat, amelyek az ügyészség által felvonultatott bizonyítékokat akár csak megkérdőjelezték volna.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint jelen esetben az ügyész sikeresen bizonyította a vádiratban írt tényállást.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nagyrészt **tanú1** tanúvallomására épült. **Tanú1** ugyanakkor a jelen ügyben elbírált bűncselekmény bűnsegédje volt; büntetőjogi felelősségét jogerős ítélettel már korábban megállapították. Tanúvallomását alátámasztja tanú 20és tanú 5tanúk vallomása is, akik az eltelt hosszú idő ellenére is megerősítették az elsőfokú eljárás során, hogy vádlottat a vádbeli időben a helyszínen látták.

A tárgyi és objektív bizonyítékok is **tanú1** vallomását támasztották alá, így mindenekelőtt a vádlottra nézve terhelő tanúvallomásokat a helyszínen a sértett holtteste közelében talált karórán lévő DNS-minta elemzése is, amely minden kétséget kizáróvá tette, hogy a vádlotta sértett halálának idején a helyszínen járt. Hangsúlyozza a fellebbviteli bíróság, hogy a karóra *feltalálási helye* bír jelentőséggel; más helyen történő megtalálása ugyanis nem bizonyította volna a

vádlott ölési cselekményben való részvételét.

A karóra megtaláláskori állapota emellett arra utalt, hogy viselője az elvesztése előtt dulakodás részese volt, amely így ismételten a **tanú1** által elmondottakat igazolja.

Mindemellett az elkövetés helyszínének közelében hátrahagyott, és a vádlotthoz köthető gépjármű *feltalálásának ténye* is azt erősítette meg, hogy helyes **tanú1**, az öléshez segítséget nyújtó személy tanúvallomása, amely néhány ponton ellentmondásos ugyan, azonban a vallomás lényegében - ahogyan a tanú az ölési cselekményt, annak elkövetőjét, az elkövetésében érintett személyeket és szerepüket előadta - az eljárás során egyáltalán nem volt ellentmondás. A jelentéktelen részletekben történő eltérések nem eredményezték a tanú vallomásának hiteltelenségét, azért sem, mert **tanú1** vallomását - annak releváns részében - a fent kifejtettek szerint több bizonyíték is megerősítette.

Mindezeket alátámasztja a Baranya Megyei Bíróság B.644/1998/40. számú, valamint a Legfelsőbb Bíróság Bf.IV.67/2000/4. számú jogerős ítéletben megállapított tényállás, amely szerint **tanú1** az ölési cselekmény bűnsegédje volt. Ez a jelen ügyben eljáró bíróságokat ugyan semmiben sem köti, azonban a lefolytatott bizonyítási eljárás során nem merült fel olyan adat, amely e jogerős bírósági ítéletben megállapított tényállással szemben állna; sőt, a 18 évvel később lefolytatott eljárás igazolta a fenti határozattal megállapított tényállás helyességét.

A helyszínen a vádlottat fel nem ismerő, de a helyszín közelében tartózkodó tanú 2 és tanú 9 tanúk is megerősítették **tanú1** tanúvallomását a tekintetben, hogy a helyszínen az elkövetés során lőfegyvert is használtak, hiszen annak hangját a tanúk is hallották.

Mindemellett a vádlotttagadását cáfolja tanú 12 tanú vallomása is, aki azt erősítette meg, hogy a vádlott az elkövetés idején Pécsett tartózkodott, hiszen őt kérte meg, hogy menjen érte a bűncselekmény helyszínének közelébe, elromlott gépkocsijához, és később ő szállította el a vádlottatl.

Ezzel szemben a védelem taktikája az volt, hogy a tanúvallomások egyes relevanciával nem bíró részleteit nagyította fel, és erre alapozta a vád alapját képező tanúvallomások meggyőző erejének cáfolatát. Ez azonban nem vezethetett eredményre; a tanúk vallomása egyetlen alkalommal sem cáfolta azt a tényt, hogy a vádlotta vádbeli időpontban a vádbeli helyszínen tartózkodott. Így tehát a bizonyítékok összességükben történő vizsgálata a védelem álláspontjának tarthatatlanságát eredményezte.

Ezen felül a bűncselekmény indítéka is a vádlotthoz köthető; a vádlottnak állhatott érdekében a sértett félreállítása, hiszen ketten is meggyőzően állították a büntetőeljárás során (így **tanú1** és tanú 9 tanúk), hogy a vádlottnak nagy összegű tartozása állt fenn a sértett felé, és a sértett e tartozás kiegyenlítését már többször

követelte.

A 18 év elteltével lefolytatott bizonyítási eljárás is alkalmas volt arra a másodfokú bíróság szerint, hogy a néhány perc alatt lezajlott, a sértett megöléséhez vezető eseménysorozatot a valósághoz hűen rekonstruálja, így kétséget kizáró megállapítást lehetett tenni a bűnösség kérdésében.

Az elsőfokú bíróság ezért okszerűen következtetett arra, hogy a bizonyítékok zárt láncot alkotnak, ebből kifolyólag pedig helyesen vontak le azt a következtetést, hogy a vádlotta terhére rótt bűncselekményt elkövette. A vádlott és védője által felmentés iránt bejelentett fellebbezések ezért nem voltak megalapozottak.

A cselekmény minősítése is mindenben megfelel a törvényi rendelkezéseknek. A sértett halálát 16 ütésből és 19 szúrásból eredő sérülések együttesen okozták. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy kevés volt ezek között a súlyos sérülés. E sérülések azonban összességükben vezettek a sértett halálához, így az ölési cselekmény különösen kegyetlen módon történő kivitelezése a vádlott terhére mindenképpen megállapítható; a nagyszámú bántalmazásból arra lehetett következtetni, hogy a vádlott a terhére rótt cselekményt emberi mivoltából kivetkőzve valósította meg.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint is elsősorban a sértettnek okozott sérülések száma, súlya és jellege alapján állapítható meg az emberölés különös kegyetlenséggel elkövetett fajtája; ezekből általában következtetés vonható le az elkövetés embertelenségére (3/2013. büntető jogegységi határozat II/4. pont).

Helyesen értékelte tehát az elsőfokú bíróság a vádlott cselekményét különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a Btk.2.§-ával kapcsolatos álláspontjával is egyetértett. Az elkövetés idején hatályban volt büntető törvény alapján a vádlott cselekményére tíz évtől tizenöt évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés volt kiszabható, szemben az elbíráláskor hatályos büntető törvénykönyv rendelkezéseivel, amelyek tíz évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazását tették lehetővé. Emellett az elkövetés idején hatályban volt büntető törvénykönyv a büntetés kiszabása során a középértékre hivatkozást még nem tartalmazta. Ekként az elbíráláskor hatályos törvény a vádlottra nézve nem biztosít kedvezőbb elbírálást.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabását meghatározó körülményeket helyesen tárta fel azzal, hogy az idő múlása csak kisebb mértékben vehető figyelembe a vádlott javára: a vádlott 2012 márciusáig szökésben volt; Sierra Leonében, majd az Egyesült Királyságban tartózkodott, és kizárólag az európai elfogatóparancs kibocsátása vezetett eredményre vele szemben.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kiemelt tárgyi súlyú bűncselekmény esetében a határozott tartamú szabadságvesztés felső határhoz közeli, súlyos büntetés kiszabása szükséges és egyben elégséges is a büntetési célok eléréséhez, így az eltúlzottan súlyosnak, vagy különösen enyhének nem tekinthető. A 13 év fegyházbüntetés áll arányban a vádlott személyében felismerhető és cselekményében megnyilvánuló konkrét társadalomra veszélyességgel.

Mindezek alapján sem a büntetés súlyosítására vonatkozó ügyészi, sem az enyhítést célzó védelmi fellebbezés nem volt megalapozott.

Téves ugyanakkor az elsőfokú bíróság részéről a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megjelölése.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 258.§ (2) bekezdésének e) pontja alapján a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját kizárólag az új büntető törvénykönyv (Btk.) alkalmazása esetén kötelező az ítélet rendelkező részében feltüntetni, miután erre a fenti jogszabály kifejezetten hivatkozik. Amennyiben tehát az elsőfokú bíróság az 1978. évi IV. törvény rendelkezései alapján jár el, ítéletének rendelkező részében nem jelöli meg a feltételes szabadság legkorábbi lehetséges időpontját. Erre tekintettel a másodfokú bíróság e rendelkezést mellőzte.

Összességében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fentiek szerint a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése folytán helybenhagyta.

Rendelkezett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatalától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról is az 1978. évi IV. törvény 99.§ (1) és (2) bekezdései alapján.

P é c s, 2015. november 10.

Dr.Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr.Hudvágner András s.k. előadó bíró,
Dr.Bencze Beáta s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 7.B.328/2014/52. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.III.62/2015/15. számú ítélete folytán - az abban írt változtatással - a 2015. évi november hó 10. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Tóth Sándor s.k.

a tanács elnöke